

ΛΟΓΟΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΟΓΟΙ

— Ὁρισμένως, τίποτα δὲν βρίσκεται στὴ θέσι του. Ὅλα καὶ ὅλοι μας παρουσιάζουμε τὸ οἰκτρότερο θέαμα, τοῦ κόσμου. Κατὰ πὸν θνιμίζει τὴν κατάστασι τοῦ Σύμπαντος προτοῦ τὸ δημοοργικὸ χέρι τῆς Φύσεως δαμάσῃ καὶ κατατάξῃ τὰ Στοιχεῖα.

Τῇ μελαγχολικῇ αὐτῇ σκέψι κάποιον γνωστοῦ λογίου μας, τὴν ἀκούω τακτικά, ὅσες φορὲς τύχει καὶ τὸν συναντήσω. Προχθὲς πάλιν τὰ ἴδια. Μόλις μὲ εἶδε στὸ καφφενεῖο μου εἶπε:

— Ὁρισμένως, φίλε μου, τίποτα δικό μας δὲν βρίσκεται στὴ θέσι του.

Τὸν ἐκύτταξα χαμογελώντας γιὰ τὸν περίμενα περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλη φορὰ ἀπαισίδοξον:

— Μὴ γελᾷς, ἐξηκολούθησε. Εἶδες τί σᾶς φέλνει πάλιν ἢ «Ἐθνική»; Καὶ γιὰ τί ὄλ' αὐτὰ παρακαλῶ; Γιὰ τί ὁ φοβερός αὐτὸς πόλεμος νὰ ἐξακολουθῇ ἀμείλικτος, φθονερός, ἀμαθής, κακορριζικός, ἐμπόδιο στὴν πνευματικῇ ἀνθισι τοῦ τόπου μας; Ποιὸς ἔδωκε τάχα τὸ δικαίωμα στοὺς Μιστριώτιδες, καὶ Σα νὰ φαντάζονται, ὅτι φιλολογία ἐνὸς ἔθνους εἶν' ἐκείνη, πὸν γράφεται σὲ γλῶσσα νεκρῇ, μόνο καὶ μόνο γιὰ τὴν στὴν γλῶσσα αὐτὴ ἐγράφησαν πρὸ χιλιάδων ἐτῶν ἀριστογραφήματα;

— Ὡστε πάλι μὲ τὸν Πλάτωνα θὰ τὰ βάλῃς;

— Ὅχι, ἀν καὶ νομίζω, ὅτι ὅλοι ἐμεῖς οἱ νεοέλληνες θὰ εἶχαμε σοβαρὰς ἀφορμὰς ν' ἀναθεματίσουμε τὸν κύριον αὐτὸν καὶ ὅλους τοὺς συγχρόνους του λογίους. Γιὰ τί ἐπὶ τέλους δὲν τοὺς χρωστούσαμε τίποτα νὰ μᾶς ἀφίσουν συγγραμματα.

— Αὐτὸ δὲν τὸ καταλαβαίνω.

— Πρόσεξε καὶ θὰ μ' ἐνοήσης. Τέσσερα χρόνια πὸν πέρασες σκυμμένος ἐπάνω στὰ Γυμνασιακὰ θρανία κ' ἐδιδάχθηκες Πλάτωνα, Ἰσοκράτη, Δημοσθένει, Ξενοφῶντα καὶ τούτους ἄλλους ἀκόμη ἀρχαίους συγγραφεῖς, τί ἐκέρδισες;

Οἱ Δάσκαλοι, πὸν μὲ κάποια ἀγρία ἐπιμονὴ καὶ μεθοδικότητα σοῦκαναν ἐνέσεις συντακτοποιημένου Φαίδωνος στὸν ἐγκέφαλο, κατώρθωσαν νὰ δυναμώσουν τὸ μυαλό σου μὲ καμμιὰ ἀλήθεια;

— Ὁμολογῶ, ὅτι ἀρχίζω νὰ μπαίνω στὸ νόημα...

— Μὴ βιάζεσαι. Ἀφοῦ λοιπὸν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δὲν χρησιμεύουν γιὰ νὰ μορφώσουν τὰ παιδιὰ μας — ὅπως τὰ παιδιὰ τῶν Εὐρωπαίων, πὸν στὰ σχολεῖα τους μὲ ἄλλη μέθοδο καὶ λιγώτερη στενοκεφαλιά μαθαίνουν ὄχι πότε τὸ μόριον «μὴ» συντάσσεται μὲ ὑποτακτικῇ ἀλλὰ τί θέλει νὰ πῆ ὁ φίλος τοῦ Σωκράτη στὸ Συμπόσιό του — ποῖα εἶναι τάχα ἢ χρησιμότης των;

— Ξεχνᾷς ὅμως τὴ γλῶσσα...

— Ἐκεῖ θέλω νὰ καταλήξω. Νά, λοιπὸν, ὁ μοναδικὸς λόγος, πὸν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς μας ἀποτελοῦν μέρος τοῦ προγράμματος τῶν Γυμνασιακῶν μαθημάτων στὸν εὐτυχημένον αὐτὸν καὶ μακάριον τόπον μας. Ἡ Γλῶσσα! Ἡ ἀναθεματισμένη αὐτὴ γλῶσσα, πὸν πεῖο τυχερῇ ἀπὸ τῆ Σελήνης τοῦ Οὐράνι, πὸν τρέχει νᾶβρη «ἀγαπητικούς», ἔχει κατωρθώσει θαυμάση μέσα στὰ βιβλία, νὰ ξετρελλάνῃ μὲ τὰ βαμμένα γεροντικά της μάγουλα, ὅλη τὴν Ἑλληνικὴ φιλολογικὴ Γερουσία. Συμφωνεῖς;

— Ναι. Ἄλλ' ἔφυγες ἀπὸ τὸ θέμα. Δὲν μιλοῦσαμε γι' αὐτὸ στὴν ἀρχή.

— Ἐχεις δίκαιο. Σοῦ ἔλεγα γιὰ τὸ ἄρθρο τῆς «Ἐθνικῆς» πὸν ὅλους ἐσᾶς τοὺς «Νεοζωῖτες» σᾶς ἔβριζε προδότας τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς γλώσσης καὶ σοῦ ἐπάναλάμβανα γιὰ χλιωστή ἴσως φορὰ τὴ γνώμη μου, ὅτι ὅλα τὰ πράγματα στὴν Ἑλλάδα εἶναι «ἄνω ποταμῶν».

— Ἄλλη μιὰ φορὰ θὰ μοῦ ἐπιτρέψῃς νὰ σταθῶ ἄφωνος μ' ἕνα μεγάλο-μεγάλο ἐρωτηματικὸ στὸ χέρι. Πῶς κατώρθωσες νὰ συμπεράνης ἀπὸ τὸ ἄρθρο τῆς «Ἐθνικῆς», πὸν μιλεῖ γιὰ μᾶς τοὺς «μαλλιαρούς»...

— Πῶς; Μὰ, τὸν ἀπαίσιον καὶ ἐγκεφαλοκτόνον «Δασκαλισμὸν» ποῖος ἄλλος ἀπὸ τὴν ἀπελπιστικὴν σύγχισιν τὸν ἐδημιούργησεν, πὸν βασιλεύει σήμερα κάτω ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐκεῖνον οὐρανόν, πὸν ἐσκέπασε ἄλλοτε σὲ μιὰ μακρονήν ἐποχὴν, τὴν θείαν διαλεκτικὴν γαλήνην τοῦ Σωκράτη; Ποῖος ἄλλος, φαντάζεσαι ὅτι ἔπεισε τὸν ἀρθρογράφον τῆς «Ἐθνικῆς» ὅτι εἶναι γλωσσολόγος, Τσάρος μάλιστα τοῦ Ἑλληνικοῦ γλωσσικοῦ κράτους; Ἄν ἡ γενικὴ κατάστασις ἦταν ἀλλοιώτικη ἀπὸ ἐκείνη, πὸν εἶναι σήμερα, νομίζεις, πὼς ὁ κ. Μιστριώτης θὰ τολμοῦσε ποτὲ νὰ φοβερῆσιν τὴν Κυβέρνησι, ὅπως τὸκανε στὰ «Ὁρεσטיακὰ» ἢ ὁ πρῶτος τυχὸν δημοσιογράφος νὰ μιλήσῃ περὶ Ἐθνικῶν προδοσιῶν, νὰ βρῆσιν τοὺς ἀληθινούς ἐργάτας τῶν γραμμάτων, πὸν μὲ μιὰ θαναταστικὴ ἐλευθερία σκέψεως ἐτίναξαν μακρονὰ τὸ ζυγὸ τοῦ σχολαστικισμοῦ καὶ μιλώντας γιὰ τὸν Κρουμπάχερ νὰ τὸν πῆ πουλημένον στοὺς Σλαῖους;

— Χμ!

— Τοὺς «κριτικούς» τοῦ Καίρου, πὸν σοῦ ρίχτηκαν γιὰτὶ ἐτόλμησες νὰ ὑποστηρίξῃς, πὼς ὁ Ἡρώδης εἶναι τραγικός, τοὺς κοινωνιολόγους, πὸν ξεφτυτρώνουν κάθε στιγμή ἀπὸ τίς στήλες τοῦ Τύπου, τοὺς καλογηρικούς πολέμους πὸν γίνονται στὸν εἰκοστὸν αἰῶνα γύρω ἀπὸ ἓναν ἐπισκοπικὸν θρόνον, τίς ἀποδοκιμασίας τῶν Ἑλλήνων φοιτητῶν ἐναντίον τῆς πρώτης Ἑλληνίδος ὑφηγητορίας, τὴ στιγμή ἀκριβῶς πὸν ὁ πρόε-

δρος τῶν Μικτῶν δικαστηρίων τῆς «βαρβάρου» (; ; ;) Αἰγύπτου ἐχαιρετοῦσε τὴν πρώτην Ἐμφάνισιν ἀπὸ τοῦ δικηγορικοῦ βήματος τῆς Γυναίκας ὡς σημεῖον προόδου, ὅλ' αὐτὰ τὰ κουλουβάχαρα καὶ τὰ ἀηδῆ, ποῖος τάχα νὰ τὰ ἐδημιούργησε; Ἀὐτὸ πιστεύω αὐτὴ τὴ φορὰ νὰ μὴ συμφωνήσῃς μαζί μου.

— Ὅχι, αὐτὴ τὴ φορὰ συμφωνῶ. Μοῦ μίλησες γιὰ τοὺς «κριτικούς» τοῦ Καίρου. Μὲ ἄγγιξες στὸν πόνο μου. Συμφωνῶ λοιπὸν ἀλλὰ μὲ μιὰ ἐπιφύλαξι.

— Πές τηνε.

— Εἶπες σὴν ἀρχή, ὅτι ὅλα κ' ὅλοι μας παρουσιάζουμε τὸ οἰκτρὸ θέαμα τῆς συγχίσεως, πὸν παρουσίαζε καὶ τὸ Σύμπαν προτοῦ τὸ δημιουργικὸ χέρι τῆς Φύσεως δαμάσῃ καὶ κατατάξῃ τὰ στοιχεῖα.

— Μάλιστα, καὶ ἐπιμένω σ' αὐτό.

— Παραδέξου ὁμως τοῦλάχιστον ὅτι μέσα στὸ χάος αὐτὸ ἡ τάξις δὲν θ' ἀργήσῃ νὰ βασιλεύσῃ!

— Αὐτὴ εἶναι ἡ ἐπιφύλαξις σου;

— Ναι. Γιὰτὶ πιστεύω στὸ καλὸ μας ἀστέρι. Γιὰτὶ μ' ἀρέσῃ νὰ πιστεύω σ' ἓνα σημερινὸ γλυκοχάραγμα καὶ μιὰ μελλοντικὴ ἡμέρα ἀνθίσσεως ὅλων τῶν ἐκφάνσεων τῆς Ἑλληνικῆς ζωῆς. Γιὰτὶ εἶμαι αἰσιόδοξος γιὰ τὸ αὔριον καὶ μοῦ κάνει κακὸ νὰ φαντάζωμαι «λυπηρὰν» ἔστω καὶ τὴν ἐξέλιξιν τῆς «Ἐθνικῆς».

ΧΡ. ΠΑΠΑΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

